

Epileptický záchvat nemusí být drama. Škola dokáže při výskytu epileptického záchvatu pomoci.

Praha, 13. února 2023 – Budovy v celém Česku se dnes, při příležitosti Mezinárodního dne epilepsie, rozsvítí do fialova. Vyjádří tím solidaritu s těmi, kteří mají nejčastější chronické neurologické onemocnění, epilepsii. Některou z jejích forem má v České republice zhruba 80 tisíc lidí, čtvrtina z nich jsou děti. Právě na citlivé řešení epileptických záchvatů dětí v prostředí školy se dnes zaměřují lékaři spolku EpiStop. Moderní léky riziko záchvatů výrazně snižují, přesto nelze jejich výskytu ve třídách zcela zabránit. Strach z ohrožení zdraví a neznalosti první pomoci bývá příčinou nesprávné či přehnané reakce okolí. To může vést ke stigmatizaci dítěte, obavám učitelů, nebo až k odmítnutí dítěte školou. Nebojme se epilepsie, záchvat nemusí být drama. Stačí být připraven, mít správné informace a vědět, jak postupovat.

Epilepsie je onemocnění mozku, pro které jsou typické spontánní záchvaty, kdy mozek či pouze jeho část přestává na několik desítek vteřin či pár minut fungovat. Záchvat se může projevat velmi nenápadně, takže okolí nic nepozná. Pacient může mít jen drobné záškuby rukou, poruchy vidění nebo pocit strachu. Někdy se epilepsie může projevit zmateností či delší poruchou vnímání, kterou již zaznamenáme. Nejzávažnější jsou záchvaty, kdy jedinec ztratí vědomí, padá a má křeče celého těla. Většinu svého života člověk s epilepsií žije naprosto normálně, obdobně jako člověk s jiným chronickým onemocněním jako je astma, cukrovka či onemocnění plic. Život dětí a dospělých s epilepsií je ale více komplikován v důsledku strachu ze záchvatu a nepochopení okolí.

Kvalita života dětí s epilepsií je významně ovlivněna přístupem a chováním všech, kteří o ně pečují nebo se s nimi setkávají. Protože děti s epilepsií tráví velkou část svého času ve škole, v kroužcích, či jiných volnočasových aktivitách, přibližně jedna třetina epileptických záchvatů se vyskytuje v prostředí školy nebo během těchto aktivit. Období dětství a dospívání je klíčové pro rozvoj osobní identity a sebedůvěry, proto nepochopení ze strany kamarádů, spolužáků či učitelů je vnímáno zvláště negativně. Paní učitelka Hana, jejíž syn trpí závažnou formou epilepsie od předškolního věku, k tomu dodává: "Epilepsie našeho syna zásadně ovlivnila život celé rodiny. S podporou manžela, lékařů a okolí vše zvládáme. Vstřícný přístup škol však není vždy samozřejmostí. Asistenti i pedagogové se případných záchvatů obávají."

Jednou z příčin obav učitelů je, že nejsou informováni, jak se v případě záchvatu zachovat. Informace o správných postupech buď chybí, nebo jsou často získávány z nekvalitních zdrojů. Data z internetu nebo dobře míněné rady neinformovaných laiků mohou zvládnutí záchvatů ve škole spíše komplikovat, či dokonce vytvářet předsudky. "Nesprávný přístup může u dítěte zvyšovat strach ze záchvatu, vést k poklesu školní docházky nebo ke stigmatizaci", uvádí MUDr. Ondřej Horák, primář Kliniky dětské neurologie MU a FN Brno.

Obavy a reakce ze strany učitelů jsou pochopitelné, neboť jsou to právě oni, kdo mají za dítě ve škole odpovědnost. Kromě nezkušenosti přispívá i nejednoznačná legislativní podpora spoluúčasti učitelů na podání záchranné léčby. Podle aktuální italské studie pouze polovina z 900 dotázaných učitelů by

podala dítěti léky v případě záchvatu ve škole. Po absolvování speciálního kurzu pro pedagogy však bylo připraveno podat záchranný lék devět učitelů z deseti.

V České republice pořádá akreditovaný kurz Epilepsie a sport pro učitele a trenéry spolek EpiStop. Spolupracují na něm neurologové 2. LF UK a pedagogové z Pedagogické fakulty Západočeské univerzity. Kurz absolvovala i Mgr. Kateřina Čapková: „Ve škole máme chlapce s epilepsií. Naše škola je ochotná o děti pečovat, ale je zapotřebí mít alespoň základní znalosti, jak s dětmi, ale i jejich rodiči pracovat. Ocenila jsem praktický přístup celého kurzu, kdy jsme s lékaři, a především se speciálními pedagogy probírali návrhy řešení u konkrétních dětí z naší praxe a nastavili veškerá opatření ve prospěch dítěte, rodičů a školy.“ Základem kurzu je pochopení epilepsie, osvojení zásad první pomoci při záchvatu, seznámení se se způsoby podání léků při záchvatu a vytvoření akčního plánu podpory pro školu, společně s rodiči.

„U příležitosti Mezinárodního dne epilepsie chceme upozornit na problematiku dětí ve škole a podat pomocnou ruku pedagogům, jejichž ochoty pomáhat dětem s epilepsií si velmi vážíme“, dodává prof. Přemysl Jiruška, přednosta Ústavu fyziologie 2. LF UK, který je zároveň předsedou spolku EpiStop. Pomocná ruka spočívá kromě vzdělávání i v našem úsilí o zlepšení právního ukotvení podpory dětí s nejčastějšími chronickými onemocněními ve školách.

Děkujeme všem obcím a městům v České republice, které se k osvětové akci spolku EpiStop připojily nasvícením svých budov a předáním informací na sociální sítě a do škol. Umožnily tak účinně upozornit na citlivé řešení epileptických záchvatů u dětí ve své oblasti.

Rádi zodpovíme Vaše dotazy a doporučíme naše odborníky.

Kontakt pro média

EpiStop, z.s.
Mgr. Kateřina Kolářová
Plzeňská 311, Praha 5, 150 06
Telefon: +420 602 268 320
Email: katerina.kolarova@epistop.cz

PRVNÍ POMOC PŘI EPILEPTICKÉM ZÁCHVATU

1. Odstranit předměty, které mohou způsobit poranění, včetně sejmutí brýlí. Podložit hlavu, uvolnit oděv kolem krku. Zůstat v klidu a pozorovat dítě i čas.
2. Nebránit záškubům, křečím. Nerozevírat ústa násilím.
3. Po skončení záchvatu uvést do stabilizované polohy na bok a kontrolovat dýchání.
4. Při zmatenosti po záchvatu uklidnit slovně, fyzicky neomezovat, pokud to není nezbytně nutné. Nechat dítě podle potřeby odpočívat, únava po záchvatu je běžná.
5. Další postup podle individuálního plánu. V případě prvního záchvatu v životě, v případě poranění nebo pokud záchvat trvá déle než 3-4 min, volat Rychlou záchrannou službu.

Podání záchranné medikace

1. K zastavení záchvatu s bezvědomím a celotělovými křečemi, trvajících déle než 3-5 min nebo v situacích, kdy je co nejrychlejší ukončení záchvatu žádoucí vzhledem k rizikům zdravotním nebo sociálním (na cestách, v letadle apod.)
2. Při kumulaci křečových záchvatů
3. U pacientů s dostatečně dlouhou „aurou“, kdy lze aplikací zabránit rozvoji záchvatu s poruchou vědomí a/nebo přechodu do křečového záchvatu.

Pro děti školní, dospívající a pro indikované dospělé pacienty je k zastavení záchvatu k dispozici léčivý přípravek, který může aplikovat poučený laik do prostoru mezi zuby a vnitřní tváře na sliznici úst.

U dětí v kojeneckém až předškolním věku se využívá i rektální formy podání. Obě medikace jsou vázány na lékařský předpis.

Odborníci ochotní vystoupit v médiích

MUDr. Jana Amlerová, Ph.D. (Praha)	prof. MUDr. Pavel Kršek, Ph.D. (Praha)
MUDr. Anežka Bělohlávková, Ph.D. (Praha)	prof. MUDr. Petr Marusič, Ph.D. (Praha)
MUDr. Petr Fábera (Praha)	doc. MUDr. Hana Ošlejšková, Ph.D. (Brno)
prim. MUDr. Ondřej Horák (Brno)	Ing. Hana Pospíšková (Brno)
Mgr. Šárka Káňová, Ph.D. (Plzeň)	MUDr. Jana Slonková, Ph.D. (Ostrava)
prof. MUDr. Vladimír Komárek, CSc.	MUDr. Hana Vacovská (Plzeň)
MUDr. Martin Kudr, Ph.D. (Praha)	MUDr. Jana Zárubová (Praha)
MUDr. David Krýsl (Praha)	

O epilepsii

Epilepsie jsou chronická onemocnění, která začínají v různém věku, z různých příčin a projevují se různými typy neprovokovaných a/nebo reflexních epileptických záchvatů v různé frekvenci. Mají variabilní průběh a na léčbu reagují odlišně. Současné možnosti farmakologické léčby dovolují 70-80 % lidí s epilepsií žít bez záchvatů. Pro některé tzv. farmakorezistentní pacienty je vhodná léčba epileptochirurgická. U vzácných epilepsií se uplatňuje specifická léčba určená pro konkrétní, genetickou příčinu epilepsie.

O EpiStopu

Zapsaný spolek EpiStop vytváří platformu pro setkávání, spolupráci a aktivní činnost všech skupin a osob, které mají vztah k lidem s epilepsií, tedy pacientů, zástupců patientských organizací, zdravotníků, odborných společností, sociálních poradců, úředníků státní správy či zástupců médií. Jejich cílem je zlepšit postavení lidí s epilepsií ve společnosti. Na webu www.epistop.cz je řada volně dostupných edukačních textů, zásady správné první pomoci a informace pro lidi s epilepsií i jejich blízké. EpiStop, z.s. organizuje pro učitele a trenéry kurz Epilepsie a sport, který je akreditován MŠMT.

O Mezinárodním dni epilepsie

Mezinárodní den epilepsie je událost, která zlepšuje povědomí o epilepsii ve více než 120 zemích světa. Každý rok se druhé pondělí v únoru lidé spojují, aby tento den oslavili a také upozornili na problémy, kterým lidé s epilepsií, jejich rodiny a pečovatelé čelí. Spolek EpiStop Mezinárodní den epilepsie v ČR pravidelně organizuje a při této příležitosti vystupují naši specialisté v médiích.

13.2.2023

Mezinárodní den epilepsie

Seznam fialově nasvícených budov v ČR u příležitosti Mezinárodního dne epilepsie, 13.2.2023

Praha	Petřínská rozhledna, Tančící dům, FEL ČVUT
Brno	hrad Špilberk, OC Omega
Beroun	cyklověž
Břeclav	Kostel sv. Václava
Děčín	zámek
Hradec Králové	historická radnice
Karlovy Vary	Goethova vyhlídka, budova magistrátu
Kroměříž	radnice
Liberec	historická radnice
Most	hrad Hněvín
Opava	arkády ve Dvořákových sadech
Pardubice	divadlo
Pelhřimov	Kaple sv. Kříže - Kalvárie
Plzeň	radnice
Přerov	věž zámku
Šumperk	divadlo
Zlín	budova 21 – Baťův mrakodrap

(stav ke dni 13.2.2023)